



Posició de l'Associació d'Arxivers – Gestors de Catalunya en relació a la Modificació de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, a fi i efecte d'adaptar-la a la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern.

En el ple del Parlament de Catalunya d'avui dia 22 de juliol de 2015 es donarà compliment a la disposició final segona de la LTR que preveu l'adaptació de la llei d'arxius i documents pel que fa al règim d'accés a la informació i documentació públiques. Aquesta adaptació es preveia com a molt tard en els sis mesos posteriors a la publicació al DOGC de la llei de transparència. Aquest termini s'ha complert i així es manifestarà en el ple.

El primer comentari que realitzem és al voltant del propi concepte d'*adaptació* de la LAD a la nova LTR. Considerem que el tractament que rep la LAD en aquest context és de llei subsidiària i sectorial sobre aspectes que en realitat són centrals i transversals a la gestió de la documentació pública de la Generalitat de Catalunya i les administracions catalanes. Per aquest motiu la nostra opinió, ja expressada en els moments de tramitació de la LTR, és que tan aquesta com la LAD són dues solucions complementàries a una mateixa problemàtica, però malauradament expressades per separat. La gestió de les dades, la informació i la documentació, i en conseqüència, dels dipòsits, analògics o digitals, tenen a veure directament amb l'existència de sistemes de gestió documental i d'arxius. Sense aquesta existència, la LTR no tindria sentit. I sense la voluntat legislada de més transparència a les administracions i de promoció del dret d'accés a la informació pública, la funció dels arxius, expressada a la LAD, no tindria tampoc sentit. La nostra opinió última és que la LTR i la LAD, i la Llei 29/2010, de 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya, haurien d'acabar essent fusionades en una sola solució legislativa. Així, la complementaritat que han d'escenificar constantment i l'esforç de coordinació que és necessari per no contravenir cap de les tres, hauran de ser resolts d'alguna manera. Ara el marc legislatiu s'ha fet més complex del que era.

En segon lloc, la modificació que s'aprovarà en el ple del Parlament de Catalunya és voluntàriament de mínims i a l'únic efecte d'adaptar-se als requisits de la LTR. Un plantejament més global i de revisió integral no s'ha considerat oportú perquè no procedia, però també perquè no existeix un marc de consens ampli entre el Departament de Cultura i la professió que permeti articular, ara per ara, un canvi més ambiciós i adequat a la realitat actual del Sistema d'Arxius de Catalunya. Aquest desacord s'ha manifestat des del mes de febrer del 2015 i es manté a l'actualitat. Esperem tots plegats arribar a una situació que permeti adaptar realment la LAD al món de la gestió de dades, informació i documents en què actualment ens trobem. La revisió que tard o d'hora s'haurà de fer d'aquesta llei haurà de superar plantejaments centrats en el concepte de patrimoni documental i obrir-se de manera palesa als nous temps.



En tercer lloc, el procés de modificació de la LAD ha estat lent i s'han apurat massa els terminis. L'avantprojecte de modificació de la LAD es va presentar a la comissió permanent del Consell Nacional d'Arxius del passat 10 de juny i exposat sumàriament al ple del CNA del dia 11 de juny de 2015. Els temps perquè els seus membres poguessin avaluar-ne el contingut van ser massa exigus. Tot i així, l'AAC va ser cridada a un tràmit d'audiència addicional perquè presentés esmenes i consideracions a la dita modificació. En data 10 de juliol l'AAC va presentar un conjunt d'esmenes que van ser parcialment admeses. En document adjunt a la present presa de posició us passem tant el document d'esmenes presentades com la resposta de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni, perquè es pugueu fer una lectura detallada.

En quart lloc, el resultat del procés d'audiència ha estat un text que compleix mínimament l'adaptació requerida a la LTR però que aporta algunes novetats que com a professionals dels arxius i la gestió documental hem de tenir en compte. Potser la més rellevant és el canvi de nom de la LAD. Aquesta passarà a anomenar-se Llei d'Arxius i Gestió de Documents (LAGD). L'AAC considera aquesta canvi de manera positiva per entendre que així es vincula de manera més explícita la gestió documental amb les exigències metodològiques que la LTR predetermina i que s'hauran de desenvolupar, esperem, de manera més activa a partir d'ara tant a la Generalitat de Catalunya com a la resta de les administracions catalanes. La modificació proposa una nova definició de gestió documental derivada de la proposada per la ISO 15489 i un retoc a l'article 7.1 on s'indica que la gestió documental també aplicarà a la documentació en fase inactiva. D'aquesta manera s'enforteix la dimensió d'acció de la gestió documental que ara cobrirà tot el cicle de vida de la documentació, des de la seva creació fins a la seva fase històrica. La gestió documental, entesa a la manera de la nova llei, podrà ser d'aplicació a qualsevol documentació existent en arxius però sobretot en qualsevol administració o organització pública o privada d'aquest país. Considerem que la gestió documental amb el seu reforçament legal podrà assolir un caire estructural que no tenia. El canvi de títol també es farà visible en el màxim ordre consultiu en matèria d'arxius del nostre país. Així el CNA passarà a denominar-se Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (CNAGD).

En cinquè lloc, la modificació de la llei inclou un seguit d'obligacions en matèria de transparència importants a tenir en compte per a tots els professionals. A partir d'ara serà més que recomanable la publicació de tots els instruments de descripció que disposin els arxius i de tots els instruments de gestió documental que estiguin en funcionament en una organització. D'aquesta manera els quadres de classificació, els quadres de seguretat i accés, els esquemes de metadades, les polítiques d'arxius i gestió de documents, els calendaris de conservació / disposició i els registres d'eliminació documental podran ser publicats o bé als portals de transparència o bé als webs dels serveis. La publicitat activa de tots els nostres instruments permetran desmuntar la denominació de *transparència passiva* que, de manera molt maldestra, s'ha utilitzat per a totes les operacions que es fan als *back-offices* en motiu de la LTR. Tota transparència per afavorir l'accés a la informació és activa i no existeix cap passivitat al respecte.



En sisè lloc, les tres propostes de disposicions addicionals i transitòries que hem fet no han estat acceptades en la modificació de llei. Totes elles buscaven un calendari d'execució d'accions que no poden demorar-se més en el nostre país. Les tres propostes que fèiem eren: disposar del Registre d'Arxius de Catalunya en el termini d'un any; la disposició en el termini de sis mesos d'un Pla Estratègic del Sistema d'Arxius de Catalunya que permetés un desplegament més potent de la nova llei d'arxius; i la baremació i estudi, en paral·lel a l'execució del Registre d'Arxius de Catalunya, de les necessitats específiques en recursos humans de cada un dels arxius catalans que es trobessin registrats. Aquestes tres disposicions han decaïgut però s'ha manifestat el compromís verbal a l'AAC que es tracten de tres accions, que tot i no tenir una temporalitat definida, estan en fase d'execució arran de l'aprovació del document *Línies prioritàries del departament de Cultura en matèria d'arxius i gestió documental* que s'aprovà el passat dia 11 de juny al ple del Consell Nacional d'Arxius. En aquest sentit, l'AAC insistirà en què es facin efectives totes les línies descrites en aquest document i farà seguiment permanent tan de l'elaboració del Registre d'Arxius de Catalunya com de la baremació en matèria de personal que l'ha d'acompanyar. Malgrat ser cert que la modificació de la llei d'arxius només es preveia per adaptar-se a la LTR, hi ha aspectes a desplegar que no poden demorar-se més després de 14 anys de la LAD.

Finalment, com a representats del col·lectiu professional dels arxivers – gestors documentals de Catalunya, manifestem el nostre compromís per promoure la transparència a fons a totes les organitzacions públiques i privades catalanes. Expressem el compromís de promoure el dret d'accés a la informació malgrat que la legislació actual i els agents implicats a Catalunya es troben francament poc cohesionats. Defensem que la cohesió entre tots els agents que participem en el desplegament de la llei de transparència es faci honestament, amb rigor tècnic i amb una vocació de servei ciutadà indiscutible. Considerem la necessitat d'un vincle arxivístic més sòlid entre els departaments de Cultura i Governació de la Generalitat perquè puguem disposar de polítiques clares en matèria de gestió documental a les administracions catalanes. Amb la defensa de la transparència a fons manifestem la fortalesa que el coneixement arxivístic i en gestió documental aporta al canvi social que entre tots mica en mica hem d'anar promovent. Afavorir l'accés a la informació, reforçar la lluita contra la corrupció, promoure la transparència en les accions públiques, col·laborar en el bon govern de les administracions catalanes, tot plegat forma part del nostre mandat i no hi renunciarem de cap manera.

Barcelona, 22 de juliol de 2015.